

University of Groningen

Hygiene op basisscholen in de provincie Groningen

Vroegop, J.S.

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version

Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:

2000

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Vroegop, J. S. (2000). *Hygiene op basisscholen in de provincie Groningen*.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

Rijksuniversiteit Groningen

Volksgezondheid

Wetenschapswinkel
Geneeskunde en

RUG

Ψ $\vec{E}$ t' $\mathcal{E}$ N_2
 $\$$ $\copyright$ $\mathcal{H}$ $\triangle$ $\%$ Σ
 ω $\perp$ $\mathfrak{N}$ $[k]$ $\ddot{e}$ $\angle$ $\S$

HYGIËNE OP BASISSCHOLEN IN DE PROVINCIE GRONINGEN

Dhr J.S. Vroegop

Dr. J. Bouma

Hygiëne op basisscholen in de provincie Groningen

Een inventariserend onderzoek naar de hygiëne op basisscholen in de provincie Groningen

Werkster

Zij kent de onderkant van kast en ledikant,
ruwhouten planken en vergeten kieren,
want zij behoort al kruipend tot de dieren,
die voortbewegen op hun voet en hand.

Zij heeft zichzelf aan de vloer verpand,
om deze voor de voeten te versieren
van dichters, predikanten, kruidenieren,
want er is onderscheid van rang en stand.

God zal haar eenmaal op Zijn bodem vinden,
gaande de gouden straten naar Zijn troon
al slaande met de stoffer op het blik.

Symbolen worden tot cymbalen in de
ure des doods-en zie, haar lot ten hoon,
zijn daar de dominee. de bakker en de frik.

Sebastiaan Vroegop

Wetenschapswinkel Geneeskunde &
Volksgezondheid
Coördinator : Jelte Bouma

Oktober 1999

Colofon

Vraagnummer: GV 561

Titel: Hygiëne op basisscholen in de provincie Groningen

Door: J.S. Vroegop

Begeleiding: Dr. J. Bouma, coördinator Wetenschapswinkel

Vraagindiener: Dhr. Van Leeuwen, bovenschoolsdirecteur Leens

Uitgave: Wetenschapswinkel Geneeskunde en Volksgezondheid,
Rijksuniversiteit Groningen

Adres: Antonius Deusinglaan 1
9713 AV Groningen

Telefoon: 050-3633174

E-mail : j.bouma@med.rug.nl

Datum: Oktober 1999

Inhoudsopgave	pag.
1. Samenvatting	1
2. Inleiding	2
3. Methode	4
4. Resultaten	8
4.1 Algemene gegevens	8
4.2 Klachten	9
4.3 Oordeel over schoonmaken	10
4.4 Schoonmaakresultaten in voorgaande jaren	11
4.5 Aanvullende hulp bij het schoonmaken	12
4.6 Schoolkenmerken	13
4.7 Soorten klachten	14
4.8 Controle hygiëne op basisscholen	15
4.9 Aanvullende opmerkingen	16
5. Beschouwing	18
6. Literatuur	21
7. Bijlagen	

1. Samenvatting

Van de 129 basisscholen die hebben meegedaan aan de enquête “hygiëne op scholen” geeft 71.3% van de scholen aan klachten te krijgen over de hygiëne en het schoonmaken op de school. Openbare scholen krijgen significant vaker klachten dan de bijzondere scholen. Wanneer de directies van de scholen naar hun mening wordt gevraagd dan geeft 56% een negatief oordeel over de schoonmaaktoestand. Van de bijzondere scholen geeft slechts 31% een onvoldoende.

Naarmate de school meer leerlingen en klaslokalen heeft, neemt de kans op klachten over de hygiëne toe. Scholen met noodlokalen hebben significant vaker klachten.

Het merendeel van de scholen vindt dat het huidige schoonmaakresultaat weinig verschilt met dat van voorgaande jaren. Scholen met klachten geven vaker aan dat er een verslechtering van de situatie is opgetreden.

Op veel scholen worden leraren, leerlingen, ouders en conciërges bij het schoonmaken ingeschakeld. De leerkrachten helpen in 40% van de scholen met schoonmaken; driekwart van hen doet dat wekelijks. De aanvullende hulp die op een aantal scholen wordt gegeven heeft geen vermindering van klachten tot gevolg. Voor deze scholen geldt dat er significant vaker klachten zijn dan op scholen zonder aanvullende hulp.

De ruimten in de school waar voornamelijk over geklaagd wordt zijn de klaslokalen en de toiletten. Stof- en stankoverlast zijn de meest voorkomende klachten.

2. Inleiding

In de media wordt regelmatig bericht over scholen met klachten over het schoonmaken en de hygiëne. De berichten zijn het gevolg van de onvrede die er heerst, op (basis)scholen, over het te besteden bedrag van het schoonmaken. Te weinig geld voor het schoonmaken betekent te weinig schoonmaakuren met als gevolg een niet schone school. De hoeveelheid geld die een school krijgt voor onder andere het schoonmaken van de school, wordt bepaald aan de hand van de zogenaamde LONDO-normen. Met behulp van een formule wordt de vergoeding berekend die de school krijgt uitgekeerd voor het schoonmaken van de school. Deze formules zijn gebaseerd op vier factoren. Ten eerste het aantal groepen leerlingen van de school, waarbij deze groepen leerlingen zijn gebaseerd op het totaal aantal leerlingen van de school. Ten tweede wordt aan de hand van de groepen leerlingen een genormeerde bruto-oppervlakte van de school toegekend. Ten derde is er een constante bepaald voor de normatief benodigde schoonmaaktijd per m² bruto-oppervlak van de school. En tenslotte wordt er een tarief per uur bepaald voor het schoonmaken van de school. (Bijlage 1) Al deze factoren bepalen dus de hoogte van het bedrag dat wordt uitgekeerd door de overheid, voor het schoonmaken van de scholen. De overheid veronderstelt dat het berekende bedrag toereikend is voor het schoonmaken en schoonhouden van de school, maar daar wordt dus door de scholen anders over gedacht.

Dat de scholen klagen over de hygiëne heeft ook te maken met eventuele gevolgen voor de gezondheid van leerlingen en leerkrachten. Hierbij moet voornamelijk worden gedacht aan allergieën en infecties. Astma bijvoorbeeld is een veel voorkomende aandoening bij kinderen, die verergerd kan worden door te veel stof (huisstofmijt). Wanneer scholen niet afdoende stofvrij gehouden kunnen worden, zou dat dus gevolgen kunnen hebben voor deze groep kinderen. Dat de scholen voldoende worden schoongemaakt en dat de hygiëne gewaarborgd is, wordt overigens ook gecontroleerd door de overheid. De GGD en de ARBO-diensten, hebben een adviserende taak met betrekking tot de hygiëne op scholen. Een voorwaarde hiervoor is dat de GGD en de ARBO-diensten de scholen regelmatig controleren en een rapport opmaken van eventuele gebreken. Wanneer er gebreken aan het licht komen, is het dus van belang dat deze zo snel mogelijk worden opgeheven. In het kader van dit onderzoek is getracht de resultaten van controles uitgevoerd op scholen te achterhalen, maar dat is niet

mogelijk gebleken. De resultaten van de controles worden niet gepubliceerd en zijn daardoor niet voor derden toegankelijk. Wel kwam in een aantal contacten met zowel de GGD als de ARBO-diensten naar voren dat “de situatie wel meeviel”, de link tussen oorzaken en gevolgen van gezondheidsklachten en het schoonmaken op scholen niet gemakkelijk te leggen is en de rapporten die worden geschreven over de controles “geen zin” hebben omdat er niet voldoende middelen aanwezig zijn om gebreken op te lossen. Dit laatste is ook een punt waar de scholen over klagen in de media.

Dit onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van een vraag, die ingediend is door een basisschooldirecteur, bij de Wetenschapswinkel Geneeskunde en Volksgezondheid van de Rijksuniversiteit Groningen.

In dit onderzoek zal voornamelijk een inventarisatie plaatsvinden van de klachten over het schoonmaken van de scholen in de provincie Groningen. Aan de hand van de inventarisatie wordt geprobeerd het probleem in kaart te brengen. In eerste instantie zal het onderzoek zich richten op de provincie, maar de resultaten zullen waarschijnlijk niet veel afwijken van het landelijke beeld. De variabelen waarnaar wordt gekeken hebben met name te maken met het soort school, de aanwezige klachten, de organisatie van het schoonmaken en de controle op de hygiëne en het schoonmaken. Deze variabelen zijn gekozen omdat waarschijnlijk hier de meeste problemen zijn te verwachten en uiteindelijk misschien ook de oplossingen.

3. Methode

Voor dit onderzoek werd gekozen voor basisscholen in de provincie Groningen als onderzoekspopulatie. De keuze voor deze scholen had twee redenen. In de eerste plaats zijn er meer basisscholen dan middelbare scholen en in de tweede plaats waren de berichten uit de media voornamelijk afkomstig van basisscholen. Voor het verkrijgen van de onderzoekspopulatie werd gebruik gemaakt van de adresbestanden van drie school-begeleidingsdiensten die werkzaam zijn in de provincie Groningen. Alle 316 directies van de scholen kregen een enquête toegestuurd. In de enquête werden vijf categorieën vragen verwerkt. (Bijlage 2) De eerste categorie vragen had betrekking op de algemene kenmerken van de school. Hier werd gevraagd naar de postcode van de school, zodat er een indruk kan worden gegeven van de urbanisatiegraad van de schoolomgeving (stedelijk versus niet-stedelijk). De bepaling van de urbanisatiegraad is gebaseerd op gegevens van het CBS.

Het soort school is ook van belang vanwege de verschillende bestuurlijke structuren per schooltype. Daarnaast zijn het aantal leerlingen per school bepalend voor de grootte van de school. In de enquête kwam ook de weging van de kinderen aan de orde. Dit houdt in dat per kind een gewicht wordt vastgesteld, dat gerelateerd is aan de sociaal-culturele achtergrond van het kind. (Bijlage 3)

Het gewicht dat wordt toegekend aan het kind is van belang omdat het inzicht geeft in de samenstelling van de leerlingen van een school. Bovendien wordt het toegekende gewicht van de leerlingen gebruikt voor het bepalen van het aantal formatieplaatsen. In de enquête werd ook de bouwkundige situatie van de school behandeld, waarbij naar het bouwjaar van de school, het aantal klas-, speel-, gym- en het aantal noodlokalen werden gevraagd. Het bouwjaar van de school zou eventueel een oorzaak kunnen zijn, van klachten over het schoonmaken. Wanneer oudere scholen bouwtechnische gebreken gaan vertonen zijn deze scholen mogelijk moeilijker schoon te maken en te houden.

In de tweede categorie vragen werd nader ingegaan op de organisatie van het schoonmaken en resultaat van het schoonmaken. In de eerste plaats werd er gevraagd naar de organisatie van het schoonmaken van de school, waarbij er onderscheid kan worden gemaakt tussen de gemeente enerzijds en het schoolbestuur/directie anderzijds. Het maken van dit onderscheid is

noodzakelijk omdat het schoonmaken op de openbare scholen geregeld wordt door de gemeente, aangenomen dat het publieke scholen betreft. De bijzondere scholen daarentegen worden bestuurd vanuit bijvoorbeeld een stichting of vereniging, waardoor er een minder centraal geleide organisatie ontstaat. Een ander onderdeel in deze categorie vragen betreft de Mantelovereenkomst Primair Onderwijs (MPO). Dit is een overeenkomst die is opgesteld door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCW) met het Nederlands Inkoop Centrum (NIC). In deze overeenkomst worden prijsafspraken gemaakt over het schoonmaken van scholen binnen de LONDO-normen. (Bijlage 4) Volgens het NIC is het mogelijk om een school goed schoon te maken zonder daarvoor veel te betalen. Het is noodzakelijk te inventariseren hoeveel scholen er in de provincie Groningen gebruik maken van deze mogelijkheid, omdat het MPO mogelijk een oplossing biedt voor het schoonmaakprobleem. Samenhangend met bovenstaande is er ook gevraagd naar het aantal schoonmakers en het aantal schoonmaakuren. Als aanvulling op het schoonmaken door de schoonmakers kunnen leerlingen, leerkrachten, ouders en conciërges helpen bij het schoonmaken van de school. Omdat het schoonmaken waarschijnlijk niet alleen door het schoonmaakpersoneel wordt gedaan, is het van belang te inventariseren hoe groot de bijdrage is van de leerlingen, leerkrachten, ouders en een eventueel aangestelde conciërge. In de enquête zijn vragen opgenomen over deze aanvullende hulp bij het schoonmaken en wordt er gevraagd naar de frequentie van de hulp. Tenslotte is er in de tweede categorie vragen een vraag gesteld over een aanvullend budget voor het schoonmaken. Wanneer scholen, en dan met name de bijzondere scholen, het schoonmaakbudget te klein vinden, wordt er dan vanuit een andere geldstroom geld vrijgemaakt voor een aanvulling van het schoonmaakbudget?

Het resultaat van het schoonmaken is een belangrijk item in de enquête. Er is gevraagd een oordeel te geven over het resultaat van het schoonmaken. Dit is een subjectieve beoordeling van de schoonmaaktoestand van de school. De reden dat het subjectieve oordeel in dit inventariserend onderzoek als uitgangspunt is genomen is ten eerste dat het logistiek en financieel niet mogelijk was alle scholen binnen de provincie Groningen te onderzoeken. En ten tweede ontstaat dan de discussie wat vies is en wat niet; hiervoor zijn geen of moeilijk objectiveerbare criteria vast te stellen. Daarom is er gekozen om langs deze weg een indruk te krijgen van de schoonmaaktoestand op de scholen.

De derde categorie vragen beslaat voornamelijk de controle van hygiëne en schoonmaken op de basisscholen. Een controle op hygiëne behelst in eerste instantie een kwaliteitscontrole en in tweede instantie een signalering van problemen. In de enquête wordt allereerst gevraagd of er controles worden uitgevoerd. Wanneer er gecontroleerd wordt, welke controlerende instanties zijn bij de controles betrokken en wat is de frequentie van de controles. Voor de enquête is gekozen voor de volgende controlerende instanties : het schoonmaakbedrijf, de gemeente, de GGD, de ARBO-dienst en een eventueel extern bureau zoals het Nederlands Inkoop Centrum. De frequentie waarmee gecontroleerd wordt is vooral van belang voor het oplossen van eventuele problemen. Wanneer een instantie een maal per twee jaar controleert zal dit ook gevolgen hebben voor het voortduren van klachten en een eventuele verergering van het probleem.

De vierde categorie vragen wordt toegespitst op het doel van dit onderzoek. In deze categorie staat de inventarisatie van klachten centraal. Wanneer er klachten bestaan over de hygiëne en het schoonmaken, is de hoeveelheid klachten van belang. Er wordt in de enquête gevraagd een schatting te geven van het aantal klachten per schooljaar. Met deze schatting kan een ruwe indruk verkregen worden van het probleem. Daarnaast is er een vraag over het soort “klagers”. Onder klagers wordt verstaan, de ouders, de leerkrachten en de leerlingen. De frequentie waarmee geklaagd wordt is nauw met het soort “klagers” en het aantal klachten verbonden. Er wordt in de enquête onderscheid gemaakt tussen meer en minder dan 10 klachten per jaar. In de enquête worden de toiletten, de klaslokalen, de gym/speellokalen, gangen, stafruimte en de lerarenkamer genoemd als ruimten waar klachten kunnen ontstaan. Daarnaast wordt ook naar het soort klachten gevraagd. Betreft het klachten over de ventilatie, de geur/stank, de luchtvochtigheid, de temperatuur, stof of vocht-problemen. Zoals genoemd is de definitie van wat wel of geen klacht is een arbitraire zaak. Wanneer is er sprake van een te hoge of lage luchtvochtigheid, stankoverlast of ligt er teveel stof op de vloeren? Dit kan mogelijk problemen geven bij het interpreteren van de resultaten, maar de doelstelling van dit onderzoek is om een inventarisatie te maken van de problemen, waarbij uitgegaan wordt van de parameters van de directies van de scholen.

Sommige scholen maken gebruik van noodlokalen of noodgebouwen. De functie van deze noodlokalen/gebouwen is voornamelijk bedoeld als tijdelijke uitbreiding van de school in afwachting van aanbouw of uitbreiding. Het is bekend dat deze tijdelijke voorzieningen onderhoudsgevoelig zijn en mogelijk een extra bron van klachten kunnen zijn. De enquête

bevat ook vragen over deze noodlokalen en noodgebouwen. Ook hier wordt een inventarisatie gemaakt van de ruimten waar klachten over kunnen zijn en eventueel het soort klachten.

De laatste vraag in deze categorie vragen betreft een vraag over klachtenbehandeling.

De instanties die scholen controleren hebben ook als taak eventuele problemen te inventariseren. Deze problemen moeten kenbaar worden gemaakt aan de overheid, waarna financiële middelen kunnen worden aangewend voor het oplossen van de problemen. Er zou dus een verbetering van de klachten moeten optreden na rapportage en evaluatie van klachten. De berichten uit de media geven echter een ander beeld. Uit deze vraag kan een indruk worden verkregen van de mate van effectiviteit van de klachtenbehandeling in de provincie Groningen.

In de laatste vraag van de enquête wordt de mening van de respondent gevraagd over het schoonmaakprobleem en kunnen er aanvullingen worden gegeven op de enquête. De meningen en suggesties die in deze vraag aan de orde zijn gekomen, worden verwerkt in de resultaten en beschouwing.

Voor de verwerking van de resultaten werd gebruik gemaakt van het statistische computerprogramma SPSS. Voor het berekenen van statistisch significante verschillen werd de χ^2 -toets gebruikt. Waar nodig werden de groepen in kwartielen ingedeeld. Voor het simplificeren van de uitkomsten is gekozen om de bijzondere scholen als één groep te nemen.

4. Resultaten

4.1 Algemene gegevens

Op 1 augustus 1999 hadden 129 basisscholen de enquête teruggestuurd. Dit komt overeen met een respons van ongeveer 41%. Er bestaat een gelijke verdeling van het soort scholen in de onderzoekspopulatie. Hierbij valt op dat de bijzondere scholen voornamelijk uit Protestants-Christelijke (PC) scholen bestaan. Van de 64 bijzondere scholen die de enquête retour-neerden, bestond 73% (47) uit PC-scholen. Uit gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) blijkt dat de verdeling van het soort scholen in de provincie Groningen geen grote verschillen vertoont met de scholen die hebben meegedaan met dit onderzoek (tabel 1).

De urbanisatiegraad van de scholen maakt onderscheid tussen stedelijke en minder-stedelijke gebieden. De postcodes van de scholen zoals verkregen uit de gegevensbestanden van drie schoolbegeleidingsdiensten geven aan dat de meeste basisscholen zich in niet-stedelijke gebieden bevinden. Voor de postcodes van de respondenten geldt dat de meeste scholen afkomstig zijn uit niet-stedelijke gebieden en dat het percentage scholen dat de enquête heeft geretourneerd uit stedelijke gebieden beduidend lager ligt dan voor de overige gebieden (tabel 1).

Soort school	CBS (n=349)	Repondenten (n=129)†	Urbanisatiegraad		
			Stedelijk (n=40)	Matig stedelijk (n=42)	Niet-stedelijk (n=234)
Openbare basisschool	53.0% (185)	48.8% (63)	20.0% (8)	19.0% (8)	19.7% (46)
Bijzondere basisschool	47.0% (164)	49.6% (64)	2.5% (1)	16.7% (7)	23.9% (56)
Totaal	100.0% (349)	98.4% (127)	22.5% (9)	35.7% (15)	43.6% (102)

TABEL 1 Soort school en urbanisatiegraad en respons cijfers per categorie

† 2 scholen (1.6%) hebben deze vraag niet beantwoord

De enquête bevatte ook een aantal algemene vragen over de school zelf. Een van die vragen heeft betrekking op het aantal leerlingen. Per 1 oktober 1998 bedroeg het gemiddelde aantal leerlingen 146 leerlingen (uitersten 15-587). De gemiddelde bruto-oppervlakte van de school bedroeg 721.3m² (uitersten 250-1700m²). Ook het aantal (in gebruik zijnde) klaslokalen geeft een indruk van de grootte van de school. In de enquête werd gevraagd naar het totaal aantal

klaslokalen en naar het aantal in gebruik zijnde klaslokalen. Het gemiddelde totaal aantal klaslokalen bedroeg 6.7 klaslokalen (uitersten 2-30) en het gemiddelde in gebruik zijnde klaslokalen bedroeg 6.4 klaslokalen (2-25). Tenslotte is het bouwjaar van de school een goede parameter voor de leeftijd van de school. Hierbij moet echter wel worden aangetekend dat het bouwjaar niets zegt, wanneer er daarna nog verbouwingen of restauraties hebben plaatsgevonden.

Van de 129 respondenten maakten 6.2% (8) van de scholen gebruik van de Mantelovereenkomst Primair Onderwijs. Maar van deze 8 scholen hadden 7 scholen klachten over het schoonmaken.

De meeste scholen geven achter aan dat de Mantelovereenkomst Primair Onderwijs onbekend was.

4.2 Klachten

De klachten over het schoonmaken en de hygiëne staan centraal in dit onderzoek. Hierbij is uitgegaan van het aantal klachten dat een school per schooljaar krijgt. Bij de inventarisatie van klachten blijkt dat de openbare scholen significant vaker klachten aangeven dan bijzondere scholen (χ^2 -toets = 6.1 (1df) $p < 0.05$). Van de bijzondere scholen hebben de PC-scholen vaker klachten dan de overige bijzondere scholen. Indien er klachten over het schoonmaken zijn, betreft de frequentie van de klachten in de meeste gevallen tussen 1 en 10 klachten. Waarbij de frequentie van scholen met 1-10 klachten voor bijzondere scholen hoger ligt dan bij de openbare scholen.

Het percentage scholen met >10 klachten wordt voornamelijk bepaald door de openbare scholen, waar eenderde (35.3%) van de scholen meer dan 10 klachten krijgt.

Soort school	Klachten (n=129) [†]		Aantal Klachten (n=92)		Totaal
	Wel	Niet	1-10	>10	
Openbare school	83.9% (52)	16.1% (10)	64.7% (33)	35.3% (18)	100.0% (51)
Bijzondere school	64.5% (40)	35.5% (22)	73.7% (28)	26.3% (10)	100.0% (38)
Totaal	74.2% (92)	25.8% (32)			

TABEL 2 Inventarisatie van klachten per schooltype

[†] 3.8% (5) respondenten hebben deze vraag onvolledig beantwoord

Voor de bijzondere scholen ligt het percentage van scholen met meer dan 10 klachten bijna 10% lager.

Van de scholen die klachten krijgen wordt voornamelijk geklaagd door de leerkrachten en de ouders. De leerkrachten klagen in 94.6% (87) van de gevallen, ouders klagen minder en geven in 73.6% (67) van de gevallen aan klachten te hebben. Leerlingen klagen het minst, in 27.8% (25) van de gevallen geven leerlingen aan klachten te hebben over het schoonmaken en de hygiëne op de school.

Zoals in hoofdstuk 2 beschreven staat, gebruiken sommige scholen extra geld voor het aanvullen van het schoonmaakbudget. Van de respondenten gebruikten 11 scholen (8.5%) extra geld als aanvulling. De scholen die met name extra geld gebruiken voor het schoonmaken zijn PC-scholen. Overigens geeft de aanvulling van het schoonmaakbudget geen verschil in klachten. Van de 11 scholen geven 9 scholen aan nog steeds klachten te ontvangen over het schoonmaken en de hygiëne.

4.3 Oordeel over schoonmaken

Het oordeel over het schoonmaken dat door de respondenten is gegeven, betreft een subjectieve benadering van de schoonmaaktoestand op scholen. Maar het geeft een goede indruk over de manier waarop de scholen over het schoonmaken denken.

Soort school	Oordeel schoonmaken (n=129)†	
	Voldoende	Onvoldoende/matig
Openbare basisschool	44.3% (27)	55.7% (34)
RK-basisschool	66.7% (8)	33.3% (4)
PC-basisschool	73.9% (34)	26.1% (12)
Jenaplan school	25.0% (1)	75.0% (3)

TABEL 3 Algemeen oordeel over het schoonmaken bij de respondenten

† 6 respondenten hebben deze vraag onvolledig ingevuld

Het oordeel dat de respondenten hebben gegeven, is verdeeld in twee groepen nl. voldoende en matig/onvoldoende. Daarnaast is het oordeel van het soort scholen onderverdeeld in scholen met klachten en zonder klachten.

Van de openbare scholen met klachten geeft ongeveer tweederde een onvoldoende als resultaat voor het schoonmaken (tabel 3 en 4). De PC-scholen met klachten zijn daarentegen in 60% van de gevallen tevreden over het schoonmaken. Voor de RK-scholen met klachten zijn de verschillen tussen voldoende en onvoldoende als resultaat kleiner. De vergelijking met de scholen zonder klachten geeft de indruk dat deze groep scholen, in meer dan 90% van de gevallen, tevreden zijn over het schoonmaken. Scholen met klachten beoordelen het schoonmaken significant vaker met een onvoldoende dan scholen zonder klachten (χ^2 -toets 24.2 (2df) $p < 0.001$).

Soort school	Klachten (n=92)	Oordeel schoonmaken		Geen klachten (n=32)	Oordeel schoonmaken	
		Voldoende	Onvoldoende/ matig		Voldoende	Onvoldoende/ Matig
Openbare basisschool	52 [†]	34.6% (18)	63.5% (33)	10	90.0% (9)	10.0% (1)
RK-basisschool	9	55.6% (5)	44.4% (4)	3	100.0% (3)	0.0% (0)
PC-basisschool	28	60.7% (17)	39.2% (11)	18	94.4% (17)	5.6% (1)
Jenaplan school	3	0.0% (0)	100.0% (3)	1	100.0% (1)	0.0% (0)

TABEL 4 Oordeel betreffende schoonmaken scholen met en zonder klachten

[†] 1 respondent heeft deze vraag onvolledig beantwoord

4.4 Schoonmaakresultaten in voorgaande jaren

Het bezuinigen van de overheid in de voorgaande jaren op het onderwijsbudget heeft als resultaat dat er op dit moment te weinig geld kan worden vrijgemaakt voor het schoonmaken van de scholen. De scholen zijn hierover ontevreden en willen meer financiële middelen. Maar is de kwaliteit van het schoonmaken altijd al slecht geweest of is het vooral de laatste jaren verslechterd.

Meer dan de helft van de scholen met klachten vindt dat de huidige situatie niet veranderd is t.o.v voorgaande jaren (tabel 5). Behalve de RK-scholen vindt rond de 30% van de scholen de situatie verslechterd. En maar 10% van de scholen vindt dat er verbetering is opgetreden in de resultaten van het schoonmaken. Grote verschillen met de scholen zonder klachten zijn er eigenlijk niet. Scholen zonder klachten vinden in meer dan de helft van de gevallen dat de

huidige situatie onveranderd is t.o.v. voorgaande jaren. Zowel verbetering als verslechtering van de huidige schoonmaaksituatie komen bij de scholen zonder klachten in gelijke mate voor.

Soort school	Klachten n=92 (%)	Kwaliteit schoonmaken t.o.v voorgaande jaren		
		Verbeterd	Onveranderd	Verslechterd
Openbare basisschool	52	11.5% (6)	57.7% (30)	26.9% (14)
RK-basisschool	9	11.1% (1)	89.9% (8)	0.0% (0)
PC-basisschool	28	14.3% (4)	57.1% (16)	28.6% (8)
Jenaplan school	3	0.0% (0)	66.7% (2)	33.3% (1)
Totaal	100% (92)	12.0% (11)	60.9% (56)	25.0% (23)

TABEL 5 Inventarisatie van kwaliteit van schoonmaken in verleden van scholen met klachten

† 2 respondenten (3.8%) hebben deze vraag onvolledig beantwoord

4.5 Aanvullende hulp bij het schoonmaken

De hulp van leerkrachten, leerlingen, ouders of een conciërge bij het schoonmaken van de school zou er toe kunnen leiden dat er minder klachten over het schoonmaken ontstaan. Het is dan ook van belang voor dit onderzoek te bepalen in welke mate deze hulp bijdraagt aan een verbetering van de hygiëne op de scholen.

Aanvullende hulp voor het schoonmaken van de school wordt niet door alle scholen gebruikt. Indien er geholpen wordt, zijn voornamelijk leerkrachten en ouders hierbij betrokken (tabel 6). De leerkrachten helpen in bijna 40% van de scholen wekelijks met schoonmaken. Van de hulp van de ouders wordt vaker gebruik gemaakt dan van de hulp van de leerkrachten. Maar de frequentie van de hulp van de ouders blijft in meer dan 80% beperkt tot één maal per jaar.

	Aanvullende hulp (n=129)	Frequentie hulp schoonmaken		
		≥1x per week	1x per maand	1x per jaar
Leerkrachten	39.5% (51)	72.3%	10.6%	17.0%
Leerlingen	27.9% (36)	78.1%	15.6%	6.3%
Conciërge	13.2% (17)	87.5%	12.5%	0.0%
Ouders	51.2% (66)	7.7%	10.8%	81.5%

TABEL 6 Aanvullende hulp bij schoonmaken

Voor de conciërges geldt dat wanneer een school een conciërge in dienst heeft, de conciërge vrijwel in alle gevallen, wekelijks assisteert bij het schoonmaken.

De vermindering van klachten, door de aanvullende hulp, blijft echter achterwege. Van de scholen met aanvullende hulp maakt meer dan 80% melding van klachten. Ter vergelijking blijken de scholen die geen gebruik maken van aanvullende hulp, in 60-70% van de gevallen klachten te hebben. Dit percentage klachten ligt beduidend lager dan het percentage klachten van scholen met aanvullende hulp. Het gebruik maken van aanvullende hulp bij het schoonmaken geeft dan ook significant vaker klachten dan wanneer er geen gebruik wordt gemaakt van aanvullende hulp. Dit geeft aan dat de situatie op deze scholen dusdanig ernstig is dat extra hulp ook geen uitkomst biedt.

4.6 Schoolkenmerken

Wanneer een school klachten heeft over het schoonmaken kunnen misschien ook andere factoren een rol spelen naast de geringe financiële middelen. Een factor die een rol van betekenis kan spelen is het aantal leerlingen. Veel leerlingen betekent immers meer vuil en rommel in de school. Wanneer dit vuil niet voldoende kan worden opgeruimd kan het een bron van klachten worden. De aantallen leerlingen werden verdeeld in kwartielen en vergeleken met het wel of niet hebben van klachten. De χ^2 -toets waarde bedroeg 11.3 (χ^2 -toets 11.3 (3df) $p < 0.05$). Dit betekent hoe meer leerlingen een school heeft, hoe vaker er klachten zijn over het schoonmaken. De weging van de leerlingen, zoals beschreven in hoofdstuk 2, is niet verder uitgewerkt, vanwege het geringe aantal scholen dat deze vraag had ingevuld.

Een andere factor die van belang kan zijn is het bouwjaar van de school. Een oude school kan meer bouwtechnische problemen hebben die mogelijk niet op te lossen zijn met vaker schoonmaken. Het bouwjaar van de school werd vergeleken met het wel of niet hebben van klachten. Daarbij werd het bouwjaar verdeeld in kwartielen. De uitgevoerde χ^2 -toets gaf een waarde weer van 4.9 (χ^2 -toets = 4.9 (3df) $p > 0.05$). Er is geen relatie tussen het bouwjaar van de school en het aanwezig zijn van klachten.

Klaslokalen geven net als het aantal leerlingen een indruk van de grootte van de school. Daarbij kan onderscheid gemaakt worden tussen het totaal aantal klaslokalen en het aantal in gebruik zijnde klaslokalen. Voor het bepalen van een relatie tussen het aantal klaslokalen en het wel of niet aanwezig zijn van klachten, is het aantal klaslokalen verdeeld in kwartielen. De χ^2 -toets waarde voor het totaal aantal klaslokalen bedroeg 15.8 (χ^2 -toets = 15.8 (3df) $p < 0.05$) en voor het in gebruik zijnde aantal klaslokalen 12.5 (χ^2 -toets = 12.5 (3df) $p < 0.05$). Wanneer er meer klaslokalen zijn zullen er significant vaker klachten over het schoonmaken ontstaan.

Zoals in hoofdstuk 2 beschreven zijn er scholen die gebruik maken van noodlokalen en noodgebouwen. Het gebruik van noodlokalen en noodgebouwen is in eerste instantie van tijdelijke aard. De noodlokalen en noodgebouwen zijn voorzien van de noodzakelijke voorzieningen, waaronder ook sanitair. Van de 129 respondenten gaven 31 respondenten aan dat er gebruik werd gemaakt van een noodlokaal of noodgebouw. Meer dan 90% van de scholen met noodlokalen geven aan klachten te hebben over de hygiëne. De vergelijking tussen de scholen met en zonder noodlokalen laat zien dat wanneer er een noodlokaal of noodgebouw aanwezig is, er significant vaker klachten zijn dan wanneer een school geen noodlokaal of noodgebouw in gebruik heeft (χ^2 -toets = 8.2 (1df) $p < 0.05$).

4.7 Soorten klachten

De klachten die scholen hebben, kunnen verschillend van oorsprong zijn. In de enquête is onderscheid gemaakt tussen ruimten waar klachten kunnen ontstaan en het soort klachten. De ruimten waar scholen veel over klagen zijn toiletten en klaslokalen.

School	Klachten schoolgebouw (N=92)		Klachten noodlokaal (N=29)	
	Wel	Niet	Wel	Niet
Toiletten	78.3% (72)	21.7% (20)	37.9% (11)	51.7% (15)
Klaslokalen	77.2% (71)	22.8% (21)	55.2% (16)	34.5% (10)
Gym/speellokaal	54.3% (50)	45.7% (42)	20.7% (6)	65.5% (19)
Gangen	50% (46)	47.8 (44)	24.1% (7)	62.1% (18)
Stafruin	18.5% (17)	79.3% (73)	6.9% (2)	75.9% (22)
Lerarenkamer	29.3% (27)	69.6% (64)	6.9% (2)	75.9% (22)

TABEL 7 Klachten over ruimten binnen de school

Meer dan 70% van de scholen met klachten geven aan over deze ruimten vaak klachten te krijgen (tabel 7). Ook over gym/speellokalen en gangen klaagt meer dan de helft van de scholen.

De klachten van scholen over noodlokalen hebben betrekking op de klaslokalen en toiletten. Vooral klaslokalen vormen in meer dan de helft van de scholen met noodlokalen een bron van klachten.

Naast de ruimten waar klachten kunnen ontstaan, is het soort klachten geïnventariseerd (tabel 8). Stank- en stofoverlast zijn klachten waar meer dan driekwart van de scholen over klagen. Voor noodlokalen geldt dat het soort klachten zich niet alleen beperkt tot stank- en stofoverlast, maar dat er ook geklaagd wordt over de temperatuur.

Soort klachten	Soort klachten schoolgebouw (N=92)		Soort klachten noodlokaal (n=29)	
	Wel	Niet	Wel	Niet
Ventilatie	39.1% (36)	57.6% (53)	20.7% (6)	62.1% (18)
Geur/stank	84.8% (78)	13.0% (12)	41.4% (12)	44.8 (13)
Luchtvochtigheid	15.2% (14)	79.3% (73)	13.8% (4)	72.4% (21)
Temperatuur	42.4% (39)	54.3% (50)	37.9% (11)	48.3% (14)
Stof	77.2% (71)	21.7% (20)	44.8 (13)	44.8 (13)
Vocht	13.0% (12)	82.6% (76)	6.9% (2)	75.9% (22)

TABEL 8. Soort klachten binnen de school

4.8 Controle op hygiëne op basisscholen

Van de respondenten gaf 49.6% (64) aan dat de school gecontroleerd wordt op de hygiëne, 38.0% (49) van de respondenten geeft aan dat er geen controle plaatsvindt en van 8.5% (11) is onbekend of de school wordt gecontroleerd. De controles kunnen worden uitgevoerd door verschillende instanties en dienen verschillende doelen.

De incidenties van de controles worden in tabel 8 weergegeven samen met de frequentie van de controles. De gemeente en het schoonmaakbedrijf zijn de instanties die de meeste controles uitvoeren. Zowel de gemeente als het schoonmaakbedrijf controleren de scholen ≥ 1 x per ½ jaar. De GGD en de ARBO-dienst controleren gemiddeld 1x per 2 jaar. In tabel 9 staat ook vermeld of de controles van invloed zijn geweest op het hebben van klachten na controles.

Van de gecontroleerde scholen heeft het merendeel echter nog steeds klachten. De door de GGD gecontroleerde scholen hebben echter significant minder klachten t.o.v de andere controlerende instanties.

Controlerende instanties	Controles (n=64)	Frequentie van de controles			Klachten	
		1x per ½ jaar	1x per jaar	1x per 2 jaar	Wel	Geen
Gemeente	21.9% (14)	66.7%	33.3%	0.0%	85.7% (12)	14.3% (2)
GGD	37.5% (24)	0.0%	30.0%	70.0%	66.7% (16)	33.3% (8)
ARBO-dienst	20.3% (13)	0.0%	25.0%	75.0%	84.6 % (11)	15.4% (2)
Schoonmaak Bedrijf	53.1% (34)	85.7%	14.3%	0.0%	88.2% (30)	11.8% (4)

TABEL 9 Controle op hygiëne op scholen

Naast de vraag over periodieke controles, is er in de enquête ook gevraagd naar het effect van het bespreken van de klachten met de diverse instanties. De gemeente en het schoonmaakbedrijf zijn voor de scholen het aanspreekpunt. Het bespreken van de klachten met de schoonmaakbedrijven leidt in 62.0% tot een geringe verbetering. Het bespreken van de klachten met de overige instanties geeft in meer dan 50% van de scholen geen verbetering (tabel 10).

Controlerende instanties	Resultaat klachtenbehandeling (n=92)			Totaal
	Sterke verbetering	Geringe verbetering	Geen verbetering	
Gemeente	6.1% (2)	39.4% (13)	54.5% (18)	100.0% (33)
GGD	6.7% (1)	33.3% (5)	60.0% (9)	100.0% (15)
ARBO-dienst	0.0% (0)	20.0% (2)	80.0% (8)	100.0% (10)
Schoonmaak Bedrijf	10.0% (5)	62.0% (31)	28.0% (14)	100.0% (50)

TABEL 10 Resultaat klachtenbehandeling

4.9 Aanvullende opmerkingen

De laatste vraag van de enquête kon door de respondenten naar eigen inzicht worden ingevuld. Hierin konden aanvullende opmerkingen over de enquête of de mening van de

respondent over de huidige (hygiënische) situatie worden vermeld. De meeste scholen gaven als opmerkingen het (te) lage schoonmaakbudget, meer uren en kortere lijnen. Opvallend is het aantal scholen waar het schoonmaakpersoneel langer werkt dan op basis van het salaris toegestaan is. De respondenten geven aan dat het schoonmaakpersoneel dit doet uit betrokkenheid voor de school. Het betrekken van het schoonmaakpersoneel bij de activiteiten van de school lijkt deze band te versterken. De respondenten ergeren zich ook aan de houding van de gemeente of overheid. Door het schoonmaakbudget voortdurend naar beneden bij te stellen en de schoonmaaknormen naar boven op te schroeven ontstaat er een onuitvoerbare taak voor het schoonmaakpersoneel.

5. Beschouwing

De berichten in de media over scholen met klachten over hygiëne lijken geen incidentele gevallen te zijn. Dit kan worden geconcludeerd uit de aantallen scholen met klachten in de provincie Groningen. In totaal bedroeg de respons op de enquête 41%. Dit percentage is niet hoog, maar de verhouding tussen het aantal openbare- en bijzondere basisscholen, die hebben gereageerd op de enquête en de verhouding tussen deze twee scholen volgens het CBS, verschilt weinig (tabel 1). Het aantal scholen uit de stedelijke gebieden (Groningen-stad) dat gereageerd heeft op de enquête is zeer laag. Aangezien het duidelijke verband met de grootte van de school en klachten, is in werkelijkheid de situatie voor de scholen uit de stedelijke gebieden nog negatiever dan uit deze enquête naar voren komt.

Bijna driekwart (71.3%) van de scholen in de provincie hebben regelmatig te maken met klachten over de hygiëne. Van de 62 openbare scholen die de enquête hebben geretourneerd, bedroeg het aantal scholen met klachten 83.9% (52). Van de 62 bijzondere scholen die hebben meegedaan met de enquête bedroeg het percentage scholen met klachten 64.5%. Dit percentage klachten ligt beduidend lager dan het percentage van de openbare scholen. Over de oorzaak van dit verschil met bijzondere scholen, kan geen eenduidig antwoord worden gegeven. Een factor die een rol van betekenis kan spelen betreft het aantal leerlingen van een school. Openbare scholen hebben in vergelijking met de bijzondere scholen meer leerlingen. In dit onderzoek kwam naar voren dat hoe meer leerlingen een school heeft, hoe vaker er klachten zijn over de hygiënische omstandigheden op school. Naast het aantal leerlingen is het aantal klaslokalen een mogelijke oorzaak. Wanneer een school veel leerlingen heeft, zijn er ook meer klaslokalen in gebruik. Dit heeft als gevolg, dat het aantal klaslokalen, ook bepalend is voor de aanwezigheid van klachten over hygiëne. De aanwezigheid van extra klaslokalen in de vorm van noodlokalen blijken ook een bepalende bron van klachten. De meeste klachten zijn afkomstig van leerkrachten (94.6%) en de ouders (73.6%).

Over de relatie tussen het oordeel van de directie van de scholen over het schoonmaken en het krijgen van klachten over het schoonmaken, kan op grond van dit onderzoek het volgende worden gezegd. De scholen die klachten krijgen over het schoonmaken, beoordelen het

schoonmaken niet allemaal met een onvoldoende. Wanneer scholen het resultaat van het schoonmaken als onvoldoende bestempelen, betreft het vaker openbare scholen (64.2%) dan bijzondere scholen (35.8%).

Het resultaat van de schoonmaak is in de loop van de jaren onveranderd gebleven, vinden de meeste scholen. Maar gezien het aantal klachten betekent dit eigenlijk dat er geen verbetering is opgetreden sinds voorgaande jaren.

Op 66.7% (86) van de scholen wordt regelmatig gebruik gemaakt van aanvullende hulp bij het schoonmaken. De scholen met aanvullende hulp hebben vaker klachten dan scholen zonder aanvullende hulp. Dit betekent waarschijnlijk dat de situatie op die scholen dusdanig is dat er structureel veranderingen moeten optreden om de klachten te kunnen reduceren.

Het soort klachten dat de bron vormt voor klachten zijn te reduceren tot twee hoofdklachten, namelijk stof- en stankoverlast. De ruimten waar deze klachten het meest voorkomen zijn de klaslokalen en de toiletten. Dat deze ruimten het vaakst worden aangemerkt, is niet opmerkelijk. Kinderen brengen de meeste tijd door in het klaslokaal en toiletten zijn, wanneer er de gehele dag door meerdere kinderen gebruik van wordt gemaakt, gevoeliger voor vuil en stank. Of het beter schoonmaken van deze ruimten verschil maakt is de vraag. De toiletten bijvoorbeeld worden de gehele dag door gebruikt, hetgeen het schoonmaken hiervan een vrijwel ondoenlijke aangelegenheid maakt. Voor de klaslokalen geldt in principe hetzelfde, het is niet mogelijk de klaslokalen brandschoon te krijgen. Kinderen brengen immers vuil en stof mee aan de schoenen en kleren. Het is misschien beter de toiletten en klaslokalen op een dusdanige manier in te richten dat stof en vuil makkelijk te verwijderen zijn en niet bij het schoonmaken achter kunnen blijven.

Een mogelijke oplossing van de problemen van scholen met klachten, ligt bij de instanties die de controles uitvoeren ter bewaking van de kwaliteit van hygiëne. Opmerkelijk is het lage percentage scholen dat gecontroleerd wordt; maar 50% van de scholen geeft aan dat ooit een controle heeft plaatsgevonden. Bovendien heeft het merendeel van deze scholen vooralsnog klachten, dus de effectiviteit van de controles lijkt niet hoog te zijn. Voor de GGD geldt dit overigens in mindere mate, omdat de scholen die gecontroleerd zijn door de GGD vaker een klachtenverbetering aangeven dan scholen die door andere instanties gecontroleerd zijn. Maar

het aantal scholen dat gecontroleerd wordt door de GGD, bedraagt slechts 37%. Meer controles door de GGD kunnen misschien leiden tot verbetering van klachten.

De opmerkingen die de scholen zelf in de enquête hebben gegeven, duiden op ontevredenheid over de huidige situatie. Het meest opvallende is wel dat het zeer frequent voorkomt dat schoonmaakpersoneel vrijwillig langer doorwerkt om de school nog enigszins aanvaardbaar schoon te maken. Dit is eigenlijk een omgekeerde situatie en geeft aan dat de tijd en het geld dat beschikbaar is, te weinig is. In dit kader past ook de Mantel Overeenkomst Primair Onderwijs van het Nederlands Inkoop Centrum. Aangezien het lage percentage scholen dat gebruik maakt van deze regeling (6.2%) en het hoge percentage klachten in deze groep (7 van de 8 scholen), is het waarschijnlijk voor de overige scholen geen optie.

Samenvattend kan worden gesteld dat de huidige hygiënische situatie op scholen, duidelijk te wensen over laat. Dat openbare scholen in dit onderzoek naar voren komen als probleemgroep, moet door de verantwoordelijke instanties worden gezien als signaal dat er goed gekeken moet worden naar deze scholen. Gedetailleerde inventarisaties van klachten en soorten klachten zijn voor dit probleem de enige manier om erachter te komen wat de werkelijke oorzaken zijn. Dat de bezuinigingen in voorgaande jaren op het gebied van onderwijs niet bevorderlijk zijn geweest, toont dit onderzoek duidelijk aan. Dit wordt geïllustreerd door het schoonmaakpersoneel dat vrijwillig langer doorwerkt en de inzet van leraren en leerlingen om de school schoon te krijgen. Hogere vergoedingen voor het schoonmaken van de school lijken hierdoor niet overbodig. Een schoonmaak-vriendelijk interieur kan hier misschien een bijdrage aan leveren, maar dit zal moeten blijken na verder onderzoek.

- I. Algemene vragen over de school (n.b. deze vragen zijn van belang voor het groeperen van de gegevens)

1. Wat is de postcode van de school?

.....

2. Wat voor soort school bestuurt u?

- Openbare school 0
- Bijzondere school
  - Rooms-Katholiek 0
  - Protestants-Christelijk 0
  - Joods 0
  - Islamitisch 0
  - Hindoeïstisch 0
  - Humanistische 0
  - Vrije school 0
  - Montessori 0
  - Jenaplan 0
  - Dalton 0
  - Freinet 0
  - anders nl. ....

3. Hoeveel leerlingen heeft uw school per 1 oktober 1998?

.....leerlingen

4. Aan elke leerling van de school wordt een bepaald gewicht toegekend.

Welk

gewicht is toegekend aan uw leerlingen?

- 1.00 x .....leerlingen
- 1.25 x .....leerlingen
- 1.40 x .....leerlingen
- 1.70 x .....leerlingen
- 1.90 x .....leerlingen

5. Wat is het aantal formatieplaatsen op uw school?

.....formatieplaatsen

6. Wat is het bouwjaar van de school?

19.....

7. Wat is de bruto-oppervlakte van de school?

.....m²

8. Uit hoeveel klaslokalen bestaat de school?

.....klaslokalen

9. Hoeveel klaslokalen zijn hiervan in gebruik?

.....klaslokalen

10. Hoeveel gym/speellokalen heeft de school?

.....gym/speellokalen

11. Uit hoeveel lagen (etages) bestaat de school?

.....lagen (etages)

12. Zijn er noodlokalen aanwezig?

ja / nee ¹

13. Zo ja, hoeveel noodlokalen zijn er aanwezig?

.....noodlokalen

II. Vragen over de gemeente en het schoonmaakbedrijf

1. Is er een verordening, binnen de gemeente van de school, van kracht met betrekking tot hygiëne en het schoonmaken van de school?

ja / nee / onbekend ¹

2. Indien uw school een openbare school is, is er binnen uw gemeente een gemeente-ambtenaar werkzaam, die zich specifiek bezighoudt met het toezicht houden op het schoonmaken en de hygiëne op de openbare scholen?

ja / nee / onbekend ¹

3. De organisatie van het schoonmaken ligt bij : (meerdere antwoorden mogelijk)

- school/schoolbestuur	0
- gemeente	0
- extern bureau (vb. Nederlands Inkoop Bureau(NIC))	0
- anders nl.	0

4. Maakt uw school gebruik van de Mantelovereenkomst Primair Onderwijs?

ja / nee ¹

- 4a. Zo ja, hoelang maakt u gebruik van deze Mantelovereenkomst Primair Onderwijs?

.....jaar

- 4b. Is het schoonmaakresultaat na het afsluiten van deze Mantelovereenkomst

Primair Onderwijs :

verbeterd/ onveranderd / verslechterd ¹

5. Hoeveel schoonmaker(s) zijn er bij u op school aan het werk?
.....schoonmaker(s)

6. Hoeveel uur per week besteedt/besteden de schoonmaker(s) aan het schoonmaken van de school?

.....schoonmaakuren per week

7. Wat is uw oordeel over het resultaat van het schoonmaken van de school?

ruim voldoende / voldoende / matig / onvoldoende / ruim onvoldoende ¹

8. Wat is uw oordeel over het resultaat van het schoonmaken van de school ten opzichte van voorgaande jaren?

verbeterd/ onveranderd/ verslechterd ¹

9. Wordt voor het schoonmaken van de school, behalve van de schoonmakers, gebruik gemaakt van andere mensen en zo ja, hoe vaak? (meerdere antwoorden mogelijk)

	ja	nee	1x per week	1x per maand	1x per jaar
Leraren	0	0	0	0	0
Leerlingen	0	0	0	0	0
Ouders	0	0	0	0	0
Anders nl.	0	0	0	0	0

10. Gebruikt u geld (bijvoorbeeld de ouderbijdrage) voor het aanvullen van het schoonmaakbudget?

ja / nee / onbekend ¹

III. Vragen over de controle van het schoonmaken

1. Wordt uw school gecontroleerd op hygiëne?

ja / nee / onbekend ¹

- 1a. Zo ja, wie controleert dan de hygiëne? (meerdere antwoorden mogelijk)

	Ja	Nee	Aantal controles		
			1x per half jaar	1x per jaar	1x per 2 jaar
Schoonmaakbedrijf	0	0	0	0	0
Gemeente	0	0	0	0	0

GGD	0	0	0	0	0
ARBO-dienst	0	0	0	0	0
NederlandsInkoopCentrum	0	0	0	0	0
Anders nl.	0	0	0	0	0

IV. Vragen over klachten over hygiëne

1. Krijgt u klachten over hygiëne en schoonmaken
ja / nee / onbekend ¹

1a. Zo ja, kunt u een schatting maken van het aantal klachten dat u per (school)jaar ontvangt?

- 0-10 klachten	0
- 10-20 klachten	0
- 20-30 klachten	0
- >30 klachten	0

1b. Zo ja, wie hebben klachten over de hygiëne en het schoonmaken?

	Ja	Nee	Vaak	Incidenteel	Nooit
Ouders	0	0	0	0	0
Leerkrachten	0	0	0	0	0
Leerlingen	0	0	0	0	0
Anders nl.....	0	0	0	0	0

1c. Zo ja, waar hebben de klachten betrekking op?

	Ja	Nee	Vaak	Incidenteel	Nooit
Toiletten	0	0	0	0	0
Klaslokalen	0	0	0	0	0
Gym/speellokalen	0	0	0	0	0
Gangen	0	0	0	0	0
Stafruite	0	0	0	0	0
Lerarenkamer	0	0	0	0	0
Anders nl.....	0	0	0	0	0

1d. Zo ja, wat voor soort en hoe vaak krijgt u klachten?

	Ja	Nee	Vaak	Incidenteel	Nooit
Ventilatie	0	0	0	0	0
Geur/Stank	0	0	0	0	0
Luchtvochtigheid	0	0	0	0	0
Temperatuur	0	0	0	0	0
Stof	0	0	0	0	0
Vocht	0	0	0	0	0

Anders nl.....	0	0	0	0	0
----------------	---	---	---	---	---

- 1e. Wanneer uw school gebruik maakt van een of meerdere noodlokalen of gebouwen, zijn er klachten en zo ja hoeveel klachten, over een van de volgende ruimten aldaar?

	Ja	Nee	Vaak	Incidenteel	Nooit
Toiletten	0	0	0	0	0
Klaslokalen	0	0	0	0	0
Gym/speellokalen	0	0	0	0	0
Gangen	0	0	0	0	0
Stafruin	0	0	0	0	0
Lerarenkamer	0	0	0	0	0
Anders nl.....	0	0	0	0	0

- 1f. Wanneer uw school een of meerdere noodlokalen heeft en er zijn klachten, wat voor soort en hoe vaak krijgt u deze klachten?

	Ja	Nee	Vaak	Incidenteel	Nooit
Ventilatie	0	0	0	0	0
Geur/Stank	0	0	0	0	0
Luchtvochtigheid	0	0	0	0	0
Temperatuur	0	0	0	0	0
Stof	0	0	0	0	0
Vocht	0	0	0	0	0
Anders nl.....	0	0	0	0	0

- 1g. Zo ja, bespreekt u de klachten met een van de volgende organisaties en wat was het resultaat nadat u dit had besproken?

	Ja	Nee	Sterk verbeterd	Geringe verbetering	Geen verbetering
Schoonmaakbedrijf	0	0	0	0	0
Gemeente (onderwijs)	0	0	0	0	0
Extern bureau (bv.NIC)	0	0	0	0	0
GGD	0	0	0	0	0
ARBO-dienst	0	0	0	0	0
Anders nl.	0	0	0	0	0

V. *Heeft u misschien opmerkingen of suggesties over zaken die aan de orde zijn geweest?*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

U bent klaar met het invullen van de vragenlijst. Zou u deze willen retourneren in de bijgesloten antwoordenvolppe (een postzegel is niet nodig). We willen u graag vriendelijk danken voor uw medewerking.

Bijlage 1 en Bijlage 3 zijn op aanvraag verkrijgbaar.